

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

11 marca 2024 r.

Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie VII Wydział Pracy
i (...)

w składzie:

Przewodniczący: SSO Małgorzata Kosicka

Protokolant: st. sekr. sądowy Maria Nalewczyńska

po rozpoznaniu na rozprawie 11 marca 2024 r. w W.

odwołania S. L. (1)

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych(...) Oddziału w W.

z 12 października 2023 r., znak: (...)

o rekompensatę

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje S. L. (1) prawo do rekompensaty od września 2023 r.

sygn. akt VII U 1632/23

UZASADNIENIE

S. L. (1) złożył odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych(...) Oddział w W. z 12 października 2023 r. znak (...) w przedmiocie odmowy prawa do rekompensaty. Ubezpieczony nie sformułował żadnych zarzutów wobec rozstrzygnięcia organu rentowego, jednak z treści odwołania wynika, że ubezpieczony nie zgadza się z przedmiotową decyzją, ponieważ uważa, że posiada wymagany do otrzymania rekompensaty staż pracy w warunkach szkodliwych. (odwołanie - k. 3 a.s.)

Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. w odpowiedzi na odwołanie z 27 listopada 2023 r. wniósł o jego oddalenie na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. W uzasadnieniu stanowiska wskazano, że w odwołujący nie spełnił warunków przyznania prawa do rekompensaty, ponieważ nie udowodnił 15 lat stażu pracy w warunkach szczególnych lub pracy o szczególnym charakterze. Organ rentowy zaznaczył, że na potrzeby ustalania prawa do rekompensaty nie uwzględnił do stażu pracy w szczególnych warunkach okresu zatrudnienia S. L. (1) w firmie (...) A. Ż. (1) od 3 sierpnia 1988 r. do 31 grudnia 1993 r., ponieważ zaświadczenie o wykonywaniu tam pracy w warunkach szczególnych zostało wystawione 7 września 2023 r. przez byłego już pracodawcę, natomiast zgodnie z dokumentacją zgromadzoną w ZUS konto płatnika składek czynne było do 31 grudnia 1993 r. Ponadto organ rentowy zauważył, że dokumentacja, którą posiada nie potwierdza danych zawartych na wystawionym zaświadczeniu i świadectwach pracy dotyczących zatrudnienia ubezpieczonego w okresach od 3 sierpnia 1988 r. do 31 maja 1989 r. i od 16 kwietnia 1992 r. do 15 września 1992 r. Organ rentowy dodał, że na okoliczność pracy ubezpieczonego w L. A. Ż. (1) w aktach rentowych znajdują się dwa świadectwa pracy. Ze świadectwa pracy z 16 kwietnia 1992 r. wynika, że ubezpieczony w okresie od 1 czerwca 1991 r. do 15 kwietnia 1992 r. pracował na pełen etat na stanowisku kierowca - akwizytor. Ze świadectwa pracy z 20 lipca 1994 r. wynika, że ubezpieczony w okresie od 3 sierpnia 1988 r. do 31 grudnia 1993 r. pracował na pełen etat na stanowisku pracownik fizyczny, poligraf, akwizytor. Organ rentowy wskazał również, że S. L. (1) nie był zgłoszony do ubezpieczenia przez płatnika A. Ż. (1) w okresach od 3 sierpnia 1988 r. do 31 maja 1989 r. i od 16 kwietnia 1992 r. do 15 września 1992 r. (odpowiedź na odwołanie - k. 5 - 7 a.s.)

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

S. L. (1) urodził się (...) Zatrudnienie podjął 19 listopada 1976 r. w Zakładach (...) w W., jako stażysta ślusarz – monter maszyn i urządzeń, a następnie do 30 czerwca 1988 r. pracował kolejno w Państwowych Zakładach (...) w W., jako ślusarz, w Fabryce (...) w W., jako szlifierz poliser, w Akademii (...), jako ślusarz i stolarz ręczny, ponownie w Zakładach (...) w W., jako ślusarz remontowy i w Spółdzielni (...) na takim samym stanowisku, następnie w Garnizonowej Administracji (...) w W.-R., jako konserwator urządzeń i sieci kanalizacyjnej. (świadczenia pracy – k. 36-32 a.r. tom 1)

Od 3 sierpnia 1988 r. do 31 grudnia 1993 r. S. L. (1) zatrudniony był w (...) A. Ż. (1). Zakład zajmował się sitodrukiem i wydrukiem etykiet na kosmetyki dla firm farmaceutycznych. Do pracy z sitodrukiem używano środka z cykloheksanem, który miał bardzo nieprzyjemny zapach, wyczuwalny w pomieszczeniu, pomimo jego wentylacji. S. L. (1) od momentu zatrudnienia, tj. od 3 sierpnia 1988 r. pracował jako sitodrukarz. Do jego obowiązków należały czynności związane z produkcją i obróbką form drukowych, drukowaniem i uszlachetnianiem druku, naświetlaniem matryc. Praca na tym stanowisku wymagała kontaktu z farbami drukarskimi, chemikaliami m.in. ze szkodliwym i nieprzyjemnym w zapachu cykloheksanem. Nadto S. L. (1) pracował w dużym hałasie generowanym przez dwa odkurzacze włączające się na zmianę przy obu stołach do sitodruku. Następnie, od 1 czerwca 1991 r. do 15 kwietnia 1992 r. S. L. (1) w tym samym miejscu pracy objął stanowisko kierowcy-akwizytora i wówczas był odpowiedzialny za pozyskiwanie zamówień. Nadal zajmował się pracą przy sitodruku, jednakże w tym okresie nie miała już ona stałego charakteru, a jedynie okazjonalny. S. L. (1) u pracodawcy (...) A. Ż. (1) pracował aż do likwidacji zakładu, co nastąpiło 31 grudnia 1993 r. (świadczenia pracy – k. 33 i 34 a.r. tom 1, zaświadczenie o zatrudnieniu z 7 września 2023 r. – nienumerowana karta akt rentowych – tom 2., zaświadczenie o zatrudnieniu z 6 listopada 2023 r. – k. 5 a.s., zeznania S. L. (1) – k. 33 a.s., zeznania A. Ż. (1) - k. 33 a.s.)

Kolejne zatrudnienie S. L. (1) podjął od 1 lutego 1994 r. w Poligrafia J. M., gdzie pracował do 31 marca 1994 r. na stanowisku akwizytora. Następnie zatrudniony był w A. Zakład (...) od 1 sierpnia 1994 r. do 31 marca 1995 r. na stanowisku drukarza i ponownie u tego samego pracodawcy, na tym samym stanowisku od 11 sierpnia 1995 r. do 31 maja 1996 r. Od 3 czerwca 1996 r. do 6 listopada 2009 r. pracował, jako maszynista maszyn sitodrukowych w (...) Zakład (...) w W.. (świadczenia pracy – k. 35 -38 a.r. tom 1)

4 lipca 2023 r. S. L. (1) złożył wniosek do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. o przyznanie prawa do emerytury z rekompensatą. (wniosek o emeryturę – k. -3 a.r. tom 1)

Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. decyzją z 1 sierpnia 2023 r. przyznał S. L. (1) emeryturę od 17 lipca 2023 r., tj. od osiągnięcia wieku emerytalnego. Tego samego dnia organ rentowy wydał także decyzję, którą odmówił S. L. (1) prawa do rekompensaty (decyzje organu rentowego z 1 sierpnia 2023 r. – nienumerowane karty akt rentowych – t. 2)

11 września 2023 r. S. L. (1) złożył wniosek do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. o ponowne obliczenie świadczenia emerytalno-rentowego (wniosek z 11 września 2023 r. – nienumerowana karta akt rentowych – t. 2)

12 października 2023 r. organ rentowy wydał decyzję znak: (...) odmawiającą prawa do rekompensaty z uwagi na nieudokumentowanie 15 – letniego stażu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Organ rentowy zaznaczył, że za udokumentowany okres pracy uznał 13 lat 3 miesiące i 15 dni, tj. okres zatrudnienia od 11 sierpnia 1995 r. do 31 maja 1996 r. oraz od 3 czerwca 1996 r. do 31 grudnia 2008 r. z wyłączeniem zwolnień lekarskich. Organ rentowy wskazał, że nie uwzględnił do stażu pracy w szczególnych warunkach na potrzeby ustalania prawa do rekompensaty okresu zatrudnienia S. L. (1) w (...) A. Ż. (2) od 3 sierpnia 1988 r. do 31 grudnia 1993 r., ponieważ zaświadczenie o wykonywaniu tam pracy w warunkach szczególnych zostało wystawione 7 września 2023 r. przez

byłego pracodawcę, natomiast zgodnie z dokumentacją zgromadzoną w ZUS konto płatnika składek czynne było do 31 grudnia 1993 r. Ponadto, organ rentowy wywiódł, że z treści świadectwa pracy z (...) A. Ż. (2) wynika, że S. L. (1) pracował w tym zakładzie, jako pracownik fizyczny, poligraf i akwizytor, zatem nie można przyjąć, że była to praca wykonywana w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Nadto organ rentowy podniósł, że S. L. (1) miał przerwy w zgłoszeniu do ubezpieczeń społecznych, tj. nie był zgłoszony przez płatnika składek A. Ż. (1) prowadzącego przedsiębiorstwo (...), gdzie S. L. (1) był zatrudniony. (decyzja organu rentowego z 12 października 2023 r. – nienumerowana karta akt rentowych tom 2)

Powyższy stan faktyczny sąd ustalił w oparciu o zeznania odwołującego, który w sposób stanowczy i konsekwentny twierdził, że podjął pracę w (...) L. 3 sierpnia 1988 r. i od początku zatrudnienia pracował, jako sitodrukarz, przez okres około 3 lat, do czasu zmiany stanowiska na akwizytora. Te okoliczności znalazły potwierdzenie w dokumentach świadectw pracy i sąd znalazł podstaw do ich nieuwzględnienia, albowiem sam fakt zatrudnienia S. L. (1) został potwierdzony także w zeznaniach świadka – byłego pracodawcy, tj. A. Ż. (1) i w tym zakresie zeznania te sąd uznał, za wiarygodne. Jednakże sąd nie dał wiary części zeznań ww. A. Ż. (1), tj. w zakresie, w jakim podawał on dłuższy okres zatrudnienia S. L. (1) na stanowisku sitodrukarza niż sam odwołujący. W odniesieniu do tej okoliczności sąd przyjął, że z uwagi na upływ czasu świadek może nie pamiętać konkretnych dat i okresów trwania zatrudnienia pracownika na danym stanowisku i dlatego walorem wiarygodności tym zakresie obdarzył dowody dokumentarne w postaci świadectw pracy. Sąd w ten sam sposób, tj. częściowo – w zakresie w jakim wynikał z nich fakt zatrudnienia S. L. (1), zajmowane stanowisko

i obowiązki służbowego - uznał za wiarygodne zaświadczenia wystawiane przez byłego pracodawcę. W odniesieniu natomiast do widniejących dat – okresów zatrudnienia – na wzmiankowanych zaświadczeniach, sąd nie uznał je za wiarygodne z uwagi na to, że zaświadczenia te nie korelowały ze świadectwem pracy oraz były sporządzone dużo później niż zaistniałe, a stwierdzane nimi okoliczności.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie S. L. (1) od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z 12 października 2023 r. znak (...) było uzasadnione. S. L. (2) domagał się ustalenia, że posiada staż pracy w warunkach szczególnych, wymagany do przyznania mu prawa do rekompensaty. Odwołujący powoływał się na okoliczność, że od zatrudnienia w przedsiębiorstwie (...), co nastąpiło 3 sierpnia 1988 r. przez okres około trzech lat, stale i w pełnym wymiarze czasu pracy pracował, jako poligraf zajmując się sitodrukiem.

Zgodnie z przepisem art. 2 pkt 5 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych rekompensata to odszkodowanie za utratę możliwości nabycia prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze dla osób, które nie nabeą prawa do emerytury pomostowej. Na podstawie art. 21 ust. 1 ww. ustawy rekompensata przysługuje ubezpieczonemu, jeżeli posiada okres pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, wynoszący co najmniej 15 lat.

Kwestią sporną pomiędzy stronami na gruncie przedmiotowej sprawy było ustalenie czy słusznie organ rentowy nie uwzględnił S. L. (2) do stażu pracy w warunkach szczególnych zatrudnienia w (...) A. Ż. (2), na stanowisku poligrafa z uwagi na okoliczność, że w świadectwie pracy z 20 lipca 2024 r. widnieje informacja, że w okresie zatrudnienia w ww. zakładzie pracy, tj. od 3 sierpnia 1988 r. do 31 grudnia 1993 r. odwołujący pracował, jako pracownik fizyczny, poligraf i akwizytor, zatem pracy poligrafa nie mógł wykonywać stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Sąd nie podzielił argumentacji, w której organ rentowy podniósł, że S. L. (2) nie mógł wykonywać stale i w pełnym wymiarze czasu pracy czynności służbowych, jako poligraf z uwagi na treść świadectwa pracy z 20 sierpnia 1994 r. W ocenie sądu z treści świadectwa pracy wynika jedynie okoliczność, że S. L. (1) w ciągu ponad 5-letniego okresu zatrudnienia w (...) wykonywał pracę na kilku stanowiskach zmieniając je w toku zatrudnienia. Pośród zajmowanych przez niego stanowisk było stanowisko poligrafa. W ocenie sądu, organ rentowy nie ma racji, albowiem oczywiste jest, że taka treść świadectwa pracy nie jest wystarczająca do kategorię

przyjęcia stanowiska, że S. L. (1) nie mógł pracować, jako poligraf w sposób stały i w pełnym wymiarze czasu pracy, skoro pracował także, jako akwizytor. Treść świadectwa pracy nie niweczy jednak możliwości ustalenia, że okresy zatrudnienia na konkretnych stanowiskach nie pokrywały się.

W takim stanie rzeczy istotne na gruncie przedmiotowej sprawy było zatem ustalenie czy istniał w toku zatrudnienia S. L. (1) w (...) okres, w którym wykonywał on pracę na stanowisku poligrafa w sposób stały, w pełnym wymiarze czasu pracy, jaki był zakres jego czynności służbowych i wreszcie czy okres takiego zatrudnienia na tym stanowisku wynosił co najmniej 1 rok 8 miesięcy i 15 dni. Taki bowiem staż pracy w warunkach szczególnych był brakującym dla przyznania odwołującemu prawa do rekompensaty zważywszy na okoliczność, że bezspornym było, że S. L. (1) posiada udokumentowany staż pracy w warunkach szczególnych wynoszący 13 lat, 3 miesiące i 15 dni.

Dla poczynienia ustaleń w powyżej wskazanym zakresie w toku postępowania toczącego się wskutek odwołania ubezpieczonego od odmownej decyzji organu rentowego w sprawie o rekompensatę dopuszczalne jest przeprowadzanie wszelkich dowodów dla wykazania okoliczności, mających wpływ na prawo do świadczenia. Wynika to z tego, że w postępowaniu przed sądami pracy i ubezpieczeń społecznych okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokość mogą być udawadniane wszelkimi środkami dowodowymi, przewidzianymi w kodeksie postępowania cywilnego, a nie tylko świadectwem prac.

W związku z powyższym sąd przyjął, że materiał dowodowy zgromadzony w toku postępowania sądowego jest wystarczający do ustalenia, że S. L. (1) posiada staż pracy w warunkach szczególnych w związku z zatrudnieniem w (...) A. Ż. (2) na stanowisku sitodrukarza w wysokości wystarczającej do przyznania mu prawa do rekompensaty, albowiem wynoszącym co najmniej 1 rok 8 miesięcy i 15 dni. Okres ten po zsumowaniu go z udokumentowanym i nie kwestionowanym przez organ rentowy stażem pracy w wysokości 13 lat 3 miesiące i 15 dni wynosi 15 lat. Sąd przyjął, że przez okres co najmniej 1 roku 8 miesięcy i 15 dni S. L. (1) pracował w (...) w warunkach szczególnych wykonując czynności związane m.in. z produkcją i obróbką form drukowych, drukowaniem i uszlachetnianiem druku – są to czynności wymienione w wykazie A dziale XI poz. 3,4,5 w Rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Sąd, ustalając okres pracy S. L. (1) w warunkach szczególnych w czasie zatrudnienia (...) w wysokości co najmniej 1 roku, 8 miesięcy i 15 dni za datę początkową zatrudnienia na stanowisku poligrafa zajmującego się sitodrukiem przyjął 3 sierpnia 1988 r. Okoliczność ta wynika z korelujących ze sobą zeznań odwołującego i świadka A. Ż. (1) którzy zgodnie twierdzili, że od początku zatrudnienia we wzmiankowanym przedsiębiorstwie (...) wykonywał ww. czynności, sklasyfikowane jako praca w warunkach szczególnych. Okoliczność ta wynika także ze świadectwa pracy z 20 lipca 1994 r., w którym stwierdzono, że początkiem pracy S. L. (1) był 3 sierpnia 1988 r. Zatrudnienie S. L. (1) na stanowisku, z którym wiązało się stale i wykonywane w pełnym wymiarze czasu pracy świadczenie pracy z zakresu prac w przemyśle poligraficznym, uznanej za pracę w warunkach szczególnych trwał co najmniej do 1 czerwca 1991 r., od kiedy zgodnie ze świadectwem pracy z 16 kwietnia 1992 r. S. L. (1) zaczął świadczyć pracę jako kierownik akwizytor, co trwało do 15 kwietnia 1992 r. Także sam odwołujący podnosił w zeznaniach, że czynności związane z sitodrukiem wykonywał od początku zatrudnienia przez okres około 3 lat, do czasu objęcia stanowiska akwizytora. Sąd nie stracił z pola widzenia okoliczności, że w tym zakresie twierdzenia odwołującego i zeznania A. Ż. (1) nie są spójne. A. Ż. (1) podał bowiem, że S. L. (1) dopiero od 1 sierpnia 1993 r. pracował, jako akwizytor. W tym zakresie jednak sąd oparł się na dokumencie świadectwa pracy, z którego wynika, że pracę akwizytora odwołujący rozpoczął już 1 czerwca 1991 r. Oznacza to, że do tego czasu – zatem przez okres około 3 lat, odwołujący pracował na stanowisku poligrafa. Okoliczność wynikająca ze świadectwa pracy koreluje z twierdzeniami odwołującego.

Odnosząc się do podnoszonych przez organ rentowy okresowych braków w zgłoszeniu S. L. (1) do ubezpieczenia przez płatnika A. Ż. (1) stwierdzić należy, że okres kiedy S. L. (1) był zgłoszony do ubezpieczenia w toku zatrudnienia na stanowisku sitodrukarza jest wystarczający, by uzupełnić brakujący do uzyskania prawa do rekompensaty okres stażu pracy w warunkach szczególnych. Zgodnie z twierdzeniem ZUS S. L. (1) nie był zgłoszony do ubezpieczenia od 3 sierpnia 1988 r. (czyli od daty rozpoczęcia pracy w (...) L. A. Ż. (1)) do 31 maja 1989 r., a następnie od 16 kwietnia 1992 r. Stwierdzić zatem należy, bacząc na powyższe daty, że od 1 czerwca 1989 r. do 15 kwietnia 1992 r. S.

L. (1) był zgłoszony do ubezpieczenia w związku z zatrudnieniem w (...) i w tym czasie do 31 maja 1991 r. pracował, jako sitodrukarz, co oznacza, że ten okres zatrudnienia w (...) L. należało uwzględnić do stażu pracy w warunkach szczególnych.

Sąd zaznacza, że dla rozstrzygnięcia sprawy nie było istotne czy praca na stanowisku sitodrukacza zakończyła się z 31 maja 1991 r. (co wynika ze świadectwa pracy z 16 kwietnia 1992 r.) czy dopiero 31 lipca 1993 r. (co wynika z twierdzeń A. Ż. (1)) wystarczającym bowiem w realiach sprawy było ustalenie, że staż pracy S. L. (1) na stanowisku poligrafa, kiedy wykonywał wiążące się z tym stanowiskiem prace w warunkach szczególnych w sposób stały i w pełnym wymiarze czasu pracy wynosi co najmniej 1 rok 8 miesięcy i 15 dni – a dla wykazania tego okresu wystarczającym już było przyjęcie daty wcześniejszej - wynikającej ze świadectwa pracy, które sąd uznał, za dokument mający większy walor dowodowy na tę okoliczność, niż twierdzenia świadka, który z uwagi na upływ czasu mógł nie pamiętać daty zmiany stanowiska.

Wobec całokształtu powyższych rozważań, stwierdzić należy, że S. L. (2) w toku zatrudnienia w (...) L. wykonywał pracę w warunkach szczególnych na stanowisku poligrafa zajmując się sitodrukiem m.in. produkcją i obróbką form drukowych, drukowaniem i uszlachetnianiem druku. Pracę tę wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy do 31 maja 1991 r. włącznie, czyli do dnia poprzedzającego zatrudnienie na stanowisku akwizytora od 1 czerwca 1991r. Okres zatrudnienia na stanowisku poligrafa, w którym S. L. (1) zgłoszony był do ubezpieczeń trwał od 1 czerwca 1989 r. do 31 maja 1991 r., czyli stanowił co najmniej 1 rok 8 miesięcy i 15 dni – będący okresem potrzebnym do uzupełnienia stażu pracy dla uzyskania prawa do rekompensaty.

Przyjąć zatem należy, że po stronie S. L. (1) spełniona została sporna na gruncie sprawy przesłanka, warunkująca przyznanie prawa do rekompensaty, tj. wymóg posiadania 15-letniego stażu pracy w warunkach szczególnych. S. L. (1) posiadał udokumentowany staż pracy w warunkach szczególnych wynoszący 13 lat, 3 miesiące i 15 dni, a w toku postępowania sądowego ustalono, że wykonywał pracę w warunkach szczególnych, której staż przy zaliczeniu ze stażem dotychczas udokumentowanym uprawnia do rekompensaty

Mając na względzie powyższe sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. dokonał stosownej zmiany zaskarżonej decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i przyznał prawo do rekompensaty z tytułu pracy w warunkach szczególnych, począwszy od miesiąca, w którym złożono wniosek o ustalenie prawa do świadczeni, skutkujący wydaniem decyzji podlegającej zmianie, tj. od września 2023 r.